DISSERTATIO IVRIDICA,
DE

RENVNCIATIONE INVALIDA,

GERMANIS:

Von Lossagungen, wenn und wer solche leisten, oder auch, in was Fällen man solche nicht leisten könne.

QVAM

PRAESIDE

WILHELMO HIERONYMO BRVCKNERO,

ICTO CELEBERRIMO,
PANDECTARVM PROFESSORE PVBLICO, FACVLTATIS IVRIDICAE ET SCABINATVS ASSESSORE,

DIE VIII. AVGVSTI A. CIↃ IↃ C XCVI.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMISIT

A.

IOANNES GEORGIVS SCHENCK,

ARNSTADIENSIS.

NVNC VERO OB MATERIAE IN PRAXI FORI FREQVENTIAM

IENAE,
REC. LITTERIS IO. BERNH. HELLERI, 1750.

I. N. D. N. I. C.

PRAELIMINARE.

Est quidem in vulgus nota juris regula: quemvis favori suo & juri pro se introducto posse renunciare *L. 29. C. de pact. L. 51. C. de Episc.* Cum quilibet rei suæ sit moderator & arbiter *L. 21. C. Mandat.* & nemini invito obtrudatur beneficium *L. 69. de R. J.* Sicuti vero pleræque regulæ suas habent exceptiones, ita & illa suas patitur limitationes, unde veniunt renunciationes invalidæ. Hanc arduam & satis spinosam materiam

vel ideo consideratione dignam judicavi, quod eam peculiariter tractatam nondum invenerim, cum tamen in praxi fori sit omnium frequentissima. Toties enim contingit, ut pacta, contractus & alia negotia celebraturi, suis juribus & beneficiis vel sponte, vel, quod sæpius fieri solet, necessitate urgente ex aliorum voluntate renuncient, deinde pœnitentia ducti ad invaliditatem renunciationis, velut sacram quandam anchoram confugiant. Quamobrem ingenii mei vires periclitaturus, & publicum studiorum specimen editurus, operæ pretium esse duxi nonnulla de renunciatione invalida in medium adferre. Eo faciliorem autem ab æquo lectore mihi polliceor veniam, quo difficiliorem & spinosiorem selegi materiam tractandam. Cæterum ut benignissimum Numen gratia Spiritus S. mihi adsit, per Salvatorem Nostrum Jesum Christum humillime oro precorque.

§. I

Duplex potissimum est significatio vocabuli renunciationis, altera JCtis altera Medicis frequenti usu probata; Apud hos notat judicium Medici, e. g. de lethalitate vul-

vulneris, de contagio &c. quamvis & hæc significatio etiam in nostro jure occurrat in *pr. L. 1. ff. de ventr. inspiciend.* Apud JCtos plerumque sumitur pro abdicatione & remissione juris, actu vel potentia (re aut spe) alicui competentis, quæ acceptio in jure nostro & praxi fori subinde occurrit; jamque præsentis erit considerationis. Invalidum vero idem est ac nullum, quod effectu juris destituitur, & perinde se habet, ac si non existeret.

§. II. Personæ renunciare non valentes vel natura impediuntur vel lege prohibentur. Natura ob defectum judicii, v. gr. Infantes, *Dalnerus de ren. cap. 5. n. 6.* Hi enim jus suum non intelligunt, *L. 9. ff. de acquir. hered. Becmann. in conspect. doctr. polit. c. 6.* Nequidem cum tutoris auctoritate *B. Struv. Ex. 6. th. 39.* Furiosi, *L. 5. ff. de Reg. Jur. §. 8. Inst. de inutil. stipul.* quia eorum est nulla voluntas, *L. 40. de R. Jur.* nec intelligunt, quid agant, *L. 1. §. 12. ff. de oblig. & action. §. 1. Inst. quibus non est permiss. fac. testam.* Mentecapti, furiosos enim & mentecaptos à pari procedere, ait *Brunn. ad L. 25. n. 3. C. de nupt.* Extreme ebrii, qui intellectus exercitio destituti; nam ebrietas mentis inducit exilium, *C. à crapula 14. X. de vita & honest. cler.* nequidem ex jurata renunciatione

 ejus-

ejusmodi ebrius obligari poteſt. *Setſer. de juram. L.1.c.6.n.8.* Lege prohibentur pupilli, infantia majores, absque tutorum autoritate, niſi conditionem ſuam meliorem faciant. vid. *pr. Inſt. de autorit. tut.* Minores, qui habent Curatores invalide renunciant non adhibito Curatorum conſenſu, & non facta ſua conditione meliori, *L.3. C. de in integr. reſt. min.* & ad eam *Brun.* Si vero minores Curatores non habent, renunciare quidem valent, ſed ob lubricum ætatis, *L.1. §.1. ff. de minor.* vel dolo adverſarii læſi *L. 24. §. 1. cit. Tit.* in integrum reſtituuntur, *Schneidvv. ad §. 2. Inſt. quibus alien. lic. vel non. B. Struv. Ex. 8. th. 46. Zaſ. ad ff. de minor. n. 33.* Prodigus absque conſenſu Curatoris, *§. 3. Inſtit. de Curat.* quoniam quoad adminiſtrationem bonorum pupillis aſſimulatur *L. 9. §. 7. ff. de rebus credit. Carpz. 3. 6. 9.* Imo furioſo quodammodo comparatur, quia ipſe quoad bona ſua furioſum facit exitum *L. 40. de Reg. Jur. L. 12. §. 2. ff. de Tut. & Cur.* Nec validam reddit renunciationem prodigi juramentum. *Setſer. de juram. L. 1. c. 5. n. 11.* Servi renunciando Dominis obeſſe nequeunt, cum eorum conditionem deteriorem facere non poſſint. *L. 133. de Reg. Jur.* Quid de ignorante, dubitante, errante, dolo decepto, metu

coacto,

coacto, iracundo sit statuendum vid. *Daln. de ren. cap. 5. n. 17. & seqq.*

§. III. Consideratis personis quæ renunciare nequeunt, accedo nunc ad rationes ob quas valide non potest renunciari, quarum I. est si renunciatio tendit contra præceptum aut prohibitionem jur. nat. irrenunciabile enim est jus naturæ cum sit immutabile. *§. 11. Inst. de jur. N. G. & Civ. VVilb. Grot. de princ. jur. nat. cap. 3. §. 8. Illustr. Stryck. in disp. de Dardanar. c. 3. n. 1.* Et quamvis Princeps legibus sit solutus. *§. ult. Inst. quibus mod. testam. infirm.* Eique DEUS & ipsas leges subjecerit. *Nov. 105. c. 2.* Attamen hoc tantum intelligendum est de legibus civilibus, quas subditis suis tulit, non lege nat. qua Princeps est inferior; superior autem lege debet esse is, qui in illa dispensare cogitat. *Habn. ad VVesenb. ff. de LL. n. 7.*

§. IV. Ex his sponte sua fluit, neminem vitæ suæ pro lubitu renunciare posse; cum (1.) Nemo membrorum suorum sit Dominus, *L. 13. ff. ad L. Aquil.* sed solus DEUS est Dominus vitæ, qui homini eam concessit quamdiu voluit *VVilhelm. Grot. de pr. jur. nat. c. 7. §. 4.* non ad perdendam, sed conservandam, & gloriam Creatoris pro concessa vita deprædicandam. *D. Simon. in diss. de just. hom.*

hom. circa sua membra c. 2. §. 3. Quicunque igitur citra expressam aut certo præsumtam DEI voluntatem sibi vitam adimit, in jura Majestatis divinæ involat, ac DEO injuriam facit. *Illustr. Stryck. in diss. de conscient. part. in jud. c. 3. n. 59.* dum jus sibi vindicat in vitæ destructionem, quod DEUS solus sibi reservavit. *Deut. XXXII. v. 39. 1. Sam. II. v. 6.* Deinde seipsum pro lubitu occidens (2.) privat Rempublicam Cive, *Pufend. de Jur. Nat. & G. L. 1. c. 7. §. 17.* & per consequens talis aufert Reipublicæ quod suum est. *Dn. Stryck. in disp. de fortalit. c. 8. n. 40.* (3.) Violat legem de sui ipsius dilectione, qua non minus se quam proximum in vita conservare tenetur, *Ames. de conscient. L. 5. c. 31. qu. 6.* ordinata enim charitas incipit à seipsa, *L. 6. C. de servit.* (4.) Peccat in familiam, cui membrum subtrahit. *VVilh. Grot. c. l. c. XI. §. 3.*

§. V. Neque possumus vitæ nostræ renunciare (1.) ut liberemur à paupertate, morbo aliisque molestiis, *Augustinus de Civ. Dei L. 1. cap. 26.* cum animi mollis signum habeatur, res ærumnosas ac laboriosas declinare, *Molina Tom. 4. tract. 3. disp. 9. n. 3.* sicuti enim miles stationem ab Imperatore ipsi assignatam ob molestias & pericula non debet deserere, ita nec nos stationem à DEO tan-

quam

quam supremo rerum arbitro nobis, in hac vita assignatam tædio derelinquamus: Unde moribundis, licet maxime velint, non debemus subtrahere pulvinar, aut lecto extractos straminii imponere, ut liberati à cruciatibus eo citius moriantur. Experientia enim testatur, tot ægrotos, de quorum salute etiam Medici desperant, reconvalescere; Imo licet certi simus, hos vel illos morbo laborantes ad sanitatem non redituros, debemus tamen eos ad patientiam potius hortari, ut DEI evocantis horam præstolentur, & exemplum patientiæ aliis præbeant, quam morem ipsis gerere, necem suam expetentibus. (2.) Ut cælestia gaudia anticipemus, *Dn. Stryck. in disp. de Jur. Hom. in seipsum. c. 3. n. 12.* cum expectanda sint æterna gaudia non rapienda, ne in æternum his privemur, *Dn. Stryck. in diss. de foro conscientiæ c. 6. n. 122.* ubi etiam hujus rei exemplum refert. Et *Anton. Matth. Tit. de sicar. p. 526.* narrat de juvene quodam rustico concionatoris eloquentia accenso, qui, cum de vitæ æternæ gaudiis concionator dixisset, statim sibi lethale vulnus inflixit, ut æternis gaudiis eo citius frueretur. (3.) Ut declaremus per cædem nostram pœnitentiam antecedentium peccatorum, propter quæ magis hac vita opus est, ut possint pœnitendo

 sanari,

ſanari. *VVilb. Grot. c. l. c. XI. §. 10.* (4.) Ut à turpitudine liberemur: Sic fœminæ & virgines ſibi vim inferentes, ut pudicitiam ſuam defendant, minime excuſantur, quia (*a*) tales in vitam ſuam ea propter nil juris habent, cum ſtuprata adhuc mente virgo ſit. *Antbon. Mattb. de crim.* L. *48. Tit. 5. c. 1. n. 10.* Mens enim peccat non corpus, & ubi conſilium abeſt, ibi crimen deficit. *Dn. Simon in diſſ. de juſt. hom. circa anim. c. 2. §. XI.* (*b*) DEO ultionem committere tenentur, non ipſæ in ſua viſcera ſævire: nam mori velle, ne civiliter moriare, furor eſt. *Dn. Stryck. diſp. de foro conſcient. c. 6. n. 125.* Multominus excuſationem merentur eæ, quæ ex indignatione poſt illatum ſtuprum ſe occidunt, uti de Lucretia à Tarquinio ſtuprata teſtatur Liv. *lib. 1.*

§. VI. An vero innocens crimen falſo objectum ob torturam poſſit conſiteri, & ad evitanda tormenta vitæ renunciare? Negat *Ill. Dn. Stryck. in diſſ. de fact. jud. de fact. cap. 7. num. 197.* ob defectum nempe dominii in vitam, quam cum dolore etiam ſervare obligantur, quoties mortem non ſunt commeriti: Ignavus enim is qui propter dolorem moritur. *Becmann. in moral. cap. 9. pag. 107.* Igitur peccatur à confitente, quando ob confeſſionem falſi criminis neceſſaria mors imminet. *Dn.*

Stryck.

Stryck. in diss. de jure hom. in seipsum. Caeterum quid liceat (1.) Si summus imperans jubeat, ut potius milites nitrato pulvere navim perdant, seque cum navi destruant, quam hosti se dedant. (2.) In casu de septem Britannis, quem refert *Nic. Tulpius in observ. Medic.* L. *1.* *c. 43.* *Ziegler. in not. ad Grot.* L. *2.* *cap. 1.* §. *3.* (3.) Si tempore naufragii plures homines scapham conscendant quam hæc ferre possit, ut hac ratione aut omnes perire debeant, aut sorte experiri, quinam sint ejiciendi è scapha. (4.) Si summus Imperans pro salute Reipubl. quosdam mittat in manifestum certissimumque mortis periculum. (5.) Si innocens à Rege suo invadatur, ut nequeat aliter mortis periculum evitare, quam occidendo Regem. (6.) Si quis innocens, de salute sua aeterna certus, à privato invadatur, ut aut sibi, aut invasori sit pereundum. (7.) Si quis naturali inclinatione feratur ad genus vitae morbis aut aliis periculis obnoxium, quod probabiliter non tam diu conservat sanitatem & vitam, sicuti aliud, ad quod à natura non propendet, an illud præ hoc eligi possit? (8.) Si regio aut terra non adeo conducit sanitati & prolongationi vitæ, sicuti alia, an salva conscientia inhabitari possit? (9.) Si in partu mulieris prædicant medici,

dici, chirurgi & obstetrices, ni occidatur fœtus in utero, matrem cum fœtu perituram, an hic occidi possit, ut illa conservetur? (10.) Si delinquens mortem sit promeritus, & jubeatur à Magistratu, ut, cum copia carnificis haberi nequeat, seipsum gladio transfodiat? (11.) Si duo summi Imperantes conveniant, ut ad evitandum cruentum, quod imminet prælium, quatuor ab utraque parte deligantur, duello invicem congressuri, & exinde judicium sumatur, quæ pars alteri cedere debeat, an delecti salva conscientia duello certare possint? quid, inquam, in his & similibus casibus liceat, cum res sit altioris indaginis, & alia plura restent explicanda, non jam illis immorabimur.

§. VII. Nullius quoque momenti est renunciatio defensionum in causis criminalibus: audiendus enim non est perire festinans, juxta *L. 6. ff. de appell.* licet renunciatio juramento confirmata, delinquens tamen sibi non præjudicat. *Mynsing. 4. O. 51. Kellenbenz. de ren. success. qu. 2. n. 1.* Unde etiam statuta defensionem rejicientia nihil valent. *Dn. Simon. in disp. de jur. statut. cap. 7. n. 1.* Sed hoc ita intelligendum est, quod non obstante renunciatione concedatur tamen petenti defensio. Quod si vero constat de delicto capitali, & reus illud

lud fatetur, nec vult sui defensionem, tunc citrà hanc (nisi circumstantiæ aliud exigant) mortis ferri potest sententia, uti praxis testatur.

§. VIII. Cum parentes naturali jure ad educandos & alendos liberos teneantur, *L. 1. §. 3. de just. & jur. L. un. §. 5. C. de rei uxor. act.* invalida est renunciatio, qua parentes alimenta liberis denegant, quia jus naturale præcipit præstationem, ejusmodi vias quoque in matribus ipsis ideo præparando. *Illustr. Lyncker. in Not. ad Huber. L. 2. c. 2. §. 4.* Hinc Mater oneri lactandi infantes absolute, & non habita ratione justarum circumstantiarum haud valide renunciat, quoniam (1.) hoc officium ex ipsa naturæ propensione oritur, quæ est homini cum brutis communis, ipsæ enim bestiæ prolem nutrire solent. *Ames. de conscient. L. 5. c. 22. qu. 1.* (2.) Ad hoc natura mulieres progenuit, arg. L. *2. C. de indict. viduit. toll.* nam in hunc finem natura illis tribuit binas papillas. *Dn. Schmidt. in pol. pos. p. 2. §. 4. l. a.* (3.) Lac maternum magis ad alimentationem proficit, quam peregrinum. *Dn. Simon. in disp. de denegat. alim.* (4.) Periculosa est lactis mutatio: nam mali mores cum lacte ex uberius hauriuntur. Potest tamen Mater pro ratione circumstantiarum, v. gr. ob infirmitatem, vel

si lac nullum, aut noxium habeat, per nutricem lactare, & alere infantem. *Surdus de aliment. Tit. 7. quæst. 13. n. 4.*

§. IX. Sicut Mater officio allactationis absolute renunciare nequit; ita nec Pater alimentis jur. nat. debitis renunciare potest, vid. L. *fin.* §. *5. C. de bon. quæ liber. Dn. Stryck. in disp. de jure reverent. ejusque effect. spec. c. 3. n. 7.* qui enim causa est, ut homo existat; curare etiam debet, ut subsistat, *VVilh. Grot. de pr. jur. nat. c. 10.* §. *6.* necare enim videtur qui alimenta denegat, L. *4. ff. de agnosc. & alend. liber.* nec juratam renunciationem valere, ait *Surdus de alim. Tit. 9. qu. 15. n. 2.* Et hoc procedit non solum in liberis legitimis & qui sunt in potestate parentum, sed etiam emancipatis, L. *7. ff. de bon. damnat.* & naturalibus tantum, *Auth.* Licet. *C. de nat. liber. Schneidvv. ad pr. Instit. de jur. N. G. & Civ. n. 10.* Et è damnato concubitu natis juxta æquitatem juris canonici, *c. 5. X. de eo qui dux. in matrim. Grot. de Jure B. & P. lib. 2. c. 7.* §. *4. B. Struv. Ex. 38. th. 22. VVisenb. p. 1. disp. ff. 49. th. 16. Rittershus. diff. jur. civ. de can. lib. 2. c. 9. Gail. 2. O. 88.* Dissentit *Strauch. Diss. 11. th. 21.* Deinde occulti etiam patres soboli de alimentis prospicere debent, quia jur. nat. quilibet ad alendum eum, quem pro-

genuit,

genuit, obligatus est, *Dn. Simon. in disp. de justit. hom. circa anim. c. 2. th. 5.* Eodem modo non subsistit statutum, auferens liberis alimenta. *Surdus c. l. Tit. 8. qu. 56. n. 22.* Non solum vero parentes liberos, sed & hi vicissim parentes suos alere tenentur, si ob paupertatem vel senium se ipsos alere nequeant. *vid.* L. *5. C. de patr. potest.* L. *1. C. de alend. liber. Illustr.* L*yncker. c. l.* L. *2. c. 2. p. 25.* Et hæc alendi necessitas non à patria potestate dependet, sed naturali ratione nititur, ut benefacienti benefaciamus. *Carpz. 2. 10. 29. n. 5.* Unde & à filio emancipato Pater alimenta consequitur, L. *5.* §. *13. ff. de agnosc. liber.* etenim sangvinis vinculum emancipatione non tollitur. *Brun. ad* L. *3. C. de alend. liber. Clement. de patr. potest. cap. 23. n. 88.* Et quod de patre & liberis alendis dictum, hoc etiam in matre & omnibus ascendentibus & descendentibus personis utrique naturæ observare statuit Imperator in *Auth. si Pater C. divort. fact. ap. qu. lib. educ. deb. Dn. Stryck. in disp. de jure domest. cap. 3. n. 4.*

§. X. Præterea invalida est renunciatio legitimæ, quatenus in ea necessaria sunt alimenta, *Grot. de Jur. B. & P.* L. *2. c. 7.* §. *4. n. 3.* quia legitima certa ratione spectata est jur. nat. *B. Struv. Ex. 10. th. 10.* à cujus præscripto non liberat lex humana.

Dn.

Dn. Simon. in not. ad Grot. cit. §. Et quamvis denegata legitima, quæ est Juris Civil. attamen non colligitur denegatio alimentorum: sic Pater liberis naturalibus & spuriis non debet legitimam, bene tamen alimenta. *Brun. ad* L. *8. n. 6. C. de inoff. testam. Carpz. 2. 10. 18.* Quamobrem filia generaliter omnibus juribus tam paternis quam maternis renuncians, alimenta nihilominus exigere potest, quia alimentorum jus à jure succedendi separatum est. vid. *Kellenbenz. de ren. success. qu. 1. n. 15.*

§. XI. Illi, qui dono continentiæ præditi non sunt, matrimonio renunciare nequeunt; ejusmodi enim renunciatio adversatur (1.) juri nat. quod non solum permittit, sed imperat iis conjugium, qui libidini dominari non possunt, *Dn. Simon. in disp. de just. permiss. cap. 2. §. 2.* Cum enim jus nat. præcipiat castitatem & damnet adulteria, scortationes, similesque impuros congressus, consequens est, ut præcipiat medium, quo castitas tanquam finis obtinetur, viteturque impuritas; medium autem non aliud suppetit, quam ut illi, qui dono continentiæ non sunt instructi, matrimonium ineant, vid. *Dn. Stryck. disp. de foro conscient. c. 2. n. 103.* (2.) Juri divino, quod præcipit, ut homines per procreationem honestam se multipli-

tiplicent. *Gen. I. v. 28.* Ex quibus apparet, voluisse DEVM institutum esse matrimonium, ne eo omisso, desineret genus humanum, vel per scelera & libidines excresceret in approbrium divinæ institutionis. *Pufend. de Jur. Nat. & G. L. 6. c. 1. §. 7.* (3.) Utilitati publicæ, dum ejusmodi renunciantes patriam perdunt, quam infœcundam reddunt. vid. *Illustr. Stryck. disp. de sal. publ. cap. 3. num. 14.* Matrimonium enim est seminarium Reipubl. *ad Eph. 5. Carpz. L. 2. Consistor. D. 2. n. 10.* quod regiones atque civitates frequentes reddit, vid. *Nov. 104. pr.* & genus humanum facit quasi immortale. *L. 14. C. de legit. hered. nov. 22. pr.* (4.) Bono ordini, qui nullus foret, si conjugium abesset, *Dn. Becmann. in consp. doctr. pol. cap. 8.* & genus humanum confusissimum redderetur. *Pufend. cit. l. §. 5.* Accedit (5.) quod venus, si modice adhibeatur, nonnunquam ad vitæ prolongationem faciat, uti statuit cum physicis *Dn. Simon. in disp. de just. hom. circa sua membra cap. 4. §. 1.*

§. XII. Cum libertas in jure nostro civili censeatur esse juris nat. *§. 2. Inst. de Jur. Nat. G. & Civ. Pufend. de Jur. N. & G. L. 3. c. 2. §. 8.* & infinita ejus æstimatio *L. 106. de Reg. Jur.* ideo juxta jus civile invalida est libertatis renunciatio *Daln. de re-*

 nunc.

nunc. c. 8. n. 23. Conventio enim privata servum facere non potest. *L. 37. ff. de liber. caus. Dn. Simon in not. ad Grot. L. 1. c. 3. §. 8.* quia hic non est modus, quo quis ex libero fiat servus. *Brun. ad L. 11. C. ad L. fab. de plag.* Sic liberi homines nec ob debitum proprium nec alienum servituti mancipari possunt, *Brun. ad L. 12. n. 1. C. de Obl. & Act.* quia per hoc liber homo obligatur tanquam pignus. *Dn. Simon. in disp. de just. hom. circa sua membr. c. 5. §. 3.* Hominem autem liberum non posse pignori dari evincitur per *L. 6. C. quæ res pignor. obl. poss. Perez. in C. cit. Tit. n. 5.* cum non sit in commercio. *L. 103. de verb. oblig. B. Struv. Ex. 23. th. 27.* Non obstat, quod de consvetudine multorum locorum debitor ad carcerem se obligare possit, *Carpz. 2. 21. 1. Struv. Ex. 44. th. 30.* nam talis carceris mancipatio non tollit libertatem hominis absolute, sed illam tantum conditionaliter restringit, *Illustr. Stryck. in disp. de carc. ad custod. cap. 4. n. 11.* Neque id intelligendum de carcere privato sed publico. *Coler. de process. execut. p. 1. c. 6. num. 54. & seqq.* De jure etiam divino Israelitis haud licebat fratrem ad perpetua servitia sibi devincire. *Levit. XXV. v. 39.* Exceptio est in cas. *Exod. XXI. v. 5. 6.*

§. XIII. II. Non valent renunciationes,

quæ

quæ ſunt contra decus publicum, bonos mores & honeſtatem, vid. *L. 26. ff. de verbor. oblig. L. 6. C. de pact. L. 1. §. 7. ff. depoſ. Brun. ad L. 4. C. de inutil. ſtipul.* e. gr. dum quidam ſe obligant, quod, ſi intra certum tempus non ſolvant, velint eſſe infames, *l. 15. ff. de condition. inſtit.* quamvis vix omnem apud honeſtos maculam effugiant, qui obligationis ſuæ immemores, & exiſtimationem ſuam parum curantes non ſervant promiſſa *c. non ſunt audiendi 56. cauſ. 11. qu. 3. Oldend. Claſſ. 4. act. 28. §. 7. Hering. de fidejuſſ. c. 19. n. 140. D. Stryck. de cautel. abund. in contract. c. 3. n. 38.* Fruſtra etiam renunciant partes ſepulturæ ob debitum, donec ſatisfactum ſit. *Brun. ad auth. item n. 4. C. de ſepulch. viol. Perez. in C. cit. Tit. n. 7.* Intereſt enim Reipubl. ne cadavera maneant inſepulta. *L. 43. de Relig. & ſumt. fun. Grot. de Jur. B. & P. l. 2. c. 19. §. 1.* & fœtorem excitent & morbos cauſentur. *Dn. Stryck. in diſp. de ſal. publ. c. 5. n. 45.* Quare arreſtari cadaver defuncti ob debitum non licet. *B. Struv. Ex. 15. th. 83. Mev. de arreſt. c. 8. n. 225.*

§. XIV. Quoad beneficium competentiæ diſtingvunt communiter Dd. inter perſonas, quibus ex reverentia, & quibus ex alia cauſa hoc beneficium competit; ita ut illæ non poſſint renuntia-

re. Manz. dec. 3. qu. 9. Mev. in discuss. levam. c. 9. num. 45. & seqq. Hillig. in Donell. lib. 27. c. 9. lit. z. Richt. 1. D. 24. n. 7. Carpz. 1. 32. 19. & Esbach. in Not. ad Carpz. Dn. Stryck. in disp. de jur. rever. ejusque effect. spec. c. 3. n. 2. ne quidem interveniente juramento *C. A. tit. ff. de re judic. th. 35. n. 3. Mev. cit. loc. cap. 9. n. 48. Zanger. de except. p. 2. c. 15. n. 8. Caroccius de remed. contra præjud. sent. except. 25. n. 108. Dn.* Schulz. *in disp. de condit. juram. cap. 2. §. 29.* Etiam maritus huic privilegio, quod in restitutione dotis habet, renunciare nequit, *l. 14. §. 1. ff. sol. matrim. Brun. ad l. un. n. 48. C. de rei uxor. action.* lædit enim reverentiam conjugalem. *Perez. in C. n. 13. sol. matrim.* Huc spectat etiam flebile ac miserabile beneficium cessionis bonorum, an illi possit renunciari? Sunt qui negant: *B. Struv. Exerc. 44. th. 28. VVisenbach. ad ff. vol. Exerc. 21. th. 21. Bachov. ad Treutl. vol. 2. disp. 24. th. 4. lit. E. Hillig. ad Donell. p. 2. lib. 27. cap. 9. lit. z.* Vide plures alios Dd. apud *Coler. de processu execut. p. 1. cap. 6. n. 44. & Gylmann.* Symphor. *tom. 1. part. 3. voc. 22. n. 4.* Sunt qui affirmant ibid. *Dn. Stryck. disp. de benefic. dat. in solut. cap. 7. n. 8. Pan. consil. 42. n. 1. vol. 2. Jacobus de Arena, quem allegat Vitalis de Cambanis in tract. clausularum super illa quæ-*

stione:

ſtione: An beneficio ceſſionis renunciari poſſit? n.7. & 33. Frider. de Senis *conſil. 60. n. 1.* Coler. *de proc. exec. d. l. n. 95.* Sed ad hanc quæſtionem rectius decidendam notetur: duos eſſe effectus ceſſionis bonorum, (ob quos etiam hæc vocatur beneficium,) (1.) ne debitor incarceretur. *l. 1.* C. *qui bon. ced. poſſ.* (2.) Si ad pingviorem pervenerit fortunam, quod non teneatur ultra quam facere poſſit, & gaudeat beneficio competentiæ. *l. 6. de ceſſ. bonor. l. pen. in fin.* C. *eod.* Quoad primum effectum etiam magna eſt contentio inter Doctores: Num quis poſſit ſe ad carcerem obligare? Affirmant multi, quos recenſet C*oler. de proc. exec. d. l. n. 45.* conf. *Dn.* S*tryck. cit. loc. n. 5.* Quamvis affirmantes has plerumque addant limitationes (*a*) ut creditoribus non permittatur, debitorem moroſum propria autoritate capere & incarcerare. *Dynus in l. alia 14. §. eleganter, quem ibidem refert, & ſequitur Alex. n 6. Johann. de Imola 5. Bart. 11. Alb. 5. Bald. 1. Franc. Aret. 2. ff. ſolut. matrim. Alciatus in c. cum ab homine n. 75. X. de judic. Ripa in l. obligatione 6. n. 22. de pignor.* (*b*) Ut parcatur debitoribus, qui ſine ſua culpa ad inopiam ſunt redacti, *Heig. part. 1. illuſtr. qu. 35. n. 51. Huſanus in tract. de propriis hominibus. qu. 6. n. 22. Mevius diſ-*

 cuſſ.

cuff. levam. cap. 4. sect. 1. n. 9. 30. 92. Contrà vero multi tuentur negativam. *Brunus in tract. de cess. bonor. 5. quæst. princ. qu. 20. n. 14. Luc. de Penn. in l. curiosi 1. C. de curios. & station. Molin. in tract. de commerc. qu. 36. n. 21. Didac. Covarruv. var. resol. lib. 2. cap. 1. n. 7.* Quoad discrepantes has sententias observandum (*a*) Apud priscos quidem Romanos licitum fuisse, ut quis ad carcerem se potuerit obligare, sed cum creditores hac abuterentur potestate, & sæpe miseros traherent, verberarent, & in vincula ducerent, plebs commota, & secessione in montem sacrum facta adegit senatum, ut pro libertate civium Romanorum statuerit, ne debitores in compedibus aut nervo essent, quod ipsum ex antiquitate Romana prolixius exponit *Carolus Sigonius de antiq. jur. civium Roman. c. 6. p. m. 57. 58.* Unde cives Romani ob debita non amplius in carcerem conjecti, & licet forte debitores se obligaverint ad carcerem in casum non factæ solutionis, quia tamen videbantur seducti calliditate creditorum, & non tam sponte sua moti quam necessitate teli paupertatis adacti ad tam duram se obligasse conditionem, juxta jus Romanum pactum tale censetur invalidum. *l. 3. §. 5. ff. de liber. hom. exhibend. l. 71. §. 2. de condit. & demonstrat.* (*b*) Quia

non

non iniquum est, ut debitores, qui per ignaviam & malitiam suam ad incitas rediguntur, ad manus creditorum addicantur, aut in carcerem (in den Schuldthurm) conjiciantur, hinc multis locorum statutis & consvetudinibus est introductum, ut in tali casu possint se debitores obligare ad manus creditoris aut ad publicum carcerem. *Coler. de processu exec. dict. loc. cap. 6. per tot.* & *Mev. discuss. levam. cap. 4. sect. 1.* Igitur qui renunciat beneficio cessionis bonorum, juxta jus Romanum non obstante hac renunciatione quoad effectum carceris potest illo uti; in illis vero locis, ubi addictio ad manus aut carcer publicus ratione debitorum obtinet, possunt illi, qui non sua culpa aut malitia, sed casu, ad inopiam rediguntur, non obstante renunciatione uti beneficio cessionis bonorum, quia ex æquitate præsumuntur in tali renunciatione voluisse casum exceptum: imo si etiam expresse se obligarunt, quod, licet casu in paupertatem incidant, nihilominus ad manus creditorum aut carcerem publicum velint condemnari, non videtur tamen id pactum esse validum, adeo ut non male Doctores statuant, statuta locorum, hoc ipsum disponentia, esse invalida, cum juri divino & naturali æquitati vel maxime repugnent, *Mevius cit. l. num. 9.*

num. 9. Quoad effectum autem beneficium competentiæ; cum huic debitores, quibus ex jure sangvinis non debetur reverentia, possint renunciare, uti communiter statuunt Doctores, vid. *Carpz. p. 1. c. 32. d. 19.* eatenus valida erit renunciatio cessionis bonorum.

§. XV. III. Invalida est renunciatio, si per eam occasio datur delinquendi, e. gr. si quis renunciat in contractibus præstationi doli futuri. vid. *l. 27. §. 3. ff. de pact. l. 17. pr. ff. commod. l. 1. §. 7. ff. depos. B. Struv. Ex. 19. th. 34.* Non enim debet ansa delinquendi dari. *Brun. ad l. 1. n. 4.* C. *de pag. & sacrif.* Nec juramentum illi adjectum quicquam operari arbitrer, cum illud non debeat esse vinculum iniquitatis. *Carpz. 2. 35. 2. Setser. de juram. l. 1. c. 8. n. 16.* Unde illiciti juramenti transgressor multo melior quam servator esse dicitur. *Kellenbenz. de ren. success. quæst. 42. n. 78. Rob. Marant. spec. aur. p. 6. n. 51. de juram.* Sic etiam creditores in bona debitorum immissi rationes reddere tenentur juxta Ordin. process. jud. Elect. Saxon. *Tit. 39.* Hinc inefficax est debitoris renunciatio super rationum redditione, vid. *Carpz. 1. 32. 29.* ubi *n. 5.* habet rationem. Ejusdem farinæ est renunciatio Legis Commissoriæ in pignoribus: captatoria enim

nim est augetque fœneratorum improbam avaritiam. *l. fin.* C. *de pact. pign.* *vid. Brun. ad cit. l. num. 10. Perez. in* C. *eod. Tit. n. 4.* Neque valet renunciatio facta per donantem de non revocando donationem ex causa ingratitudinis, quando ingratitudo donatarii venit ex dolo & delicto. vid. *Cardinal. Tusch. Tom. 1. conclus. pract. 588. n. 3.*

§. XVI. Sic quoque non valet renunciatio reductionis ad arbitrium boni viri, si arbiter dolose, vel manifeste contra jura judicaverit. vid. *Illustr. Dn. Stryck. diss. de caut. abund. in process. c. 1. n. 17. Rob. Marant. c. l. n. 343.* quia dolus futurus videtur remitti, *Ludov. Pontanus ad rubr. ff. de arbitr. fol. 464. n. 70.* semper enim in renunciatione clausula: si juste arbitratus fuerit, subauditur. *l. 30. pr. ff. de oper. libert. Gail. 1. O. 150. n. 17.* Hinc dicunt Dd. quod potius astra de Cœlo caderent, quam quod renunciari posset reductioni ad arbitrium boni viri, ubi arguitur dolus arbitratoris. *Francisc. Curtius ad l. 42. C. de transaction. fol. 280.* Ob eandem rationem non licet renunciare, ne futuri furti agatur, *l. 27. §. 4. ff. de pact.* ne futurarum injuriarum agatur. vid. *Daln. de ren. c. XI.* Deinde pater in testamento tutores constituens, non potest renunciare juri, quo minus filiorum tutores ratio-

D nem

nem reddant, cum & hoc jus reddendi rationem favore publico introductum, *l. 5. §. 7. ff. de administr. & peric. tutor.* invitarentur etiam tutores ad delinquendum & spoliandum pupillos, *Dominus Schulz. in disp. de aneclogist. cap. 2. n. 276.* nam hoc jus solummodo pupillos respicit, ne illi defraudentur & ut eorum bona magis sint in tuto. vid. *l. 3. ff. de contrar. tutel. & util. act. Berlich. 2. conclus. 12. num. 7.*

§. XVII. IV. Nullius momenti sunt renunciationes, quæ juri divino adversantur; nec Imperator aliquid contra illud efficiet, cum ille non sit supra legem DEI, sed subtus. *Can. I. dist. 10.* Et ipse, ut fateri cogitur, subjectus est DEO. *l. 1. pr. C. de jur. vet. enucl.* Ex quibus patet, quod renunciatio feriarum divinarum invalida sit. vid. *C. ult. x. de feriis L. 7. C. eod.* Adeo ut nec Princeps dispensare possit *B. Struv. Exerc. 5. th. 35.* quia ejusmodi feriæ cultum divinum potius quam partium favorem concernunt. *Gail. 1. O. 53. n. 6.* Hinc actus judiciarius, inprimis contentiosæ jurisdictionis, si expediatur, est ipso jure nullus. *Ruland. de commiss. p. 1. L. 5. c. 5. n. 5. Mev. 3. Dec. 276. num. 7. Perez. in C. n. 5. de feriis.* Frustra etiam repentinis renunciatur. *Illustr. Dn. Lyncker. in Analect. ad*

Struv.

Struv. S. Jur. Civ. th. 35. de feriis. Dn. Simon in disp. de feriis th. 30. Quæstio autem hic oritur: an studiosi juris die dominica juridica tractare valeant? salva aliorum opinione, negantium castra sequor. vid. *Brun. ad l. ult. n. 5. C. de feriis.* Sunt enim hæc studia partes operum quotidianorum, quibus die septima abstinendum, ut divino cultui libere vacare possimus. vid. *Becmann. moral. cap. 14. p. 142.* Neque Advocatis extra casum necessitatis hoc licet, sed quiescere debent ab operibus & cogitationibus civilibus, ut DEO serviant impensius. *Illustr. Dn. Stryck. in disp. de privil. Advocat. cap. 2. n. 11. Perez. cit. loc. n. 1.*

§. XVIII. Matrimonium præcedere solent sponsalia, de quibus hic non immerito quæritur: an illis sine justa causa liceat renunciare? de Jure civ. affirmatur *l. 1. C. de spons. & ibidem Brun.* Moribus autem & in recte constitutis Consistoriis non modo non licitum, sed nec impune fit, mutuo consensu sponsalibus, imprimis de præsenti, renunciare eaque dissolvere. vid. *Carpzov. l. 2. Consistor. D. 173. n. 5. Beust. de spons. p. 1. c. 58.* Quoniam sponsalia non solo ac nudo contrahentium consensu perficiuntur, sed à DEO colligantur ab ejusque autoritate dependent. *Carpzov. L. 3. Con-*

ſiſtor. D. 44. n. 12. Perez. in C. *de his quæ vi metus-ve n. 5.* Plures rationes vid. *ap. B. Struv. Ex. 29. th. 13. Richter. Dec. 8. n. 3. Cypr. de ſponſ. c. 14. §. 29.* Si igitur matrimonio conſummando mutuo diſſenſu non licet renunciare, multo minus conſummato, longe enim difficilius impetratur divortium quam repudium *Carpzov. l. 2. Conſiſtor. D. 206. num. 13.* Jure quidem Civili antiquo licebat bona cum gratia h. e. communi utriusque conſenſu diſcedere à matrimonio ex *l. 9.* C. *de repud. Nov. 22. cap. 4. Struv. Ex. 30. th. 39. Perez. in* C. *n. 1. de repud.* Sub Chriſtianis vero Imperatoribus hoc arbitrium fuit reſtrictum *l. 8.* C. *de repud.* ne per ejusmodi divortiorum licentiam familiæ & publicus civitatum decor graviſſime convellantur. *Pufend. de Jur. N. & G. l. 6. c. 1. §. 20.* Hinc etiam à Juſtiniano divortia ex mutuo diſſenſu facta, penitus abrogata. *Nov. 117. cap. 10.* Renunciare quoque prohibentur conjuges fini matrimonialia nempe procreationi ſobolis, vid. *Dn. Simon. diſſ. de juſt. hom. circa ſua membr.* quia conjux conjugi ad præſtandum debitum conjugale obligatur propter initam ſocietatem, quæ in mutua jurium participatione, adeoque identificatione conjugum conſiſtit. vid. *Becmann. conſpect. doctr. pol. cap. 8.*

Repu-

Repugnat etiam hæc renunciatio saluti publicæ: nam interest Reipublicæ liberis replere civitatem *l. 1. ff. sol. matrim. Perez. in C. de Decur. n. 18. Carpzov. l. 2. Consistor. D. 2. n. 10.* Hinc etiam Romani per legem Papiam Poppæani, quam Jacobus Gothofredus in fontibus juris civilis prolixius exposuit, singularia privilegia concesserunt in matrimonio constitutis, ut eo lubentius procreationi sobolis operam navarent. vid. *l. 1. C. de legat. princ. Inst. de excusat. tut. l. 3. §. 6. ff. de muner. & honor. l. 24. C. de Decur. ibidemque Brun. n. 96. Illustr. D. Lyncker. ad Struv. S. Jur. Civ. L. 50. T. 5. th. 72.* Consummato matrimonio sæpe inveniri uxores, quæ maritis imperare audent quis nescit? proinde hic quæritur: an maritus juri suo potestati sc. maritali, quam in uxorem habet, renunciare possit? negatur, evertit enim jus divinum, quod fœminis subjectionem præcepit *Gen. III. v. 16. 1. Corinth. XIV. v. 35. Amès. de conscient. l. 5. c. 21. qu. 2.* Peccat in conscientia maritus in se imperium relinquens uxori. *Dn. Stryck. in disp. de alapa c. 2. n. 23.* Tollit etiam hæc renunciatio Jus Civ. in quo uxores vocant maritos suos Dominos. vid. *l. 57. ff. de donat. inter vir. & uxor. l. 88. §. 2. ff. de legat. 2.* Aliter vero judicandum est, si mariti promittunt

 uxo-

uxoribus in certo quodam negotio, ad quod gerendum forte aptiores sunt maritis, liberam dispositionem, quam salva honestate & conscientia permittere possunt.

§. XIX. V. Inefficax est renunciatio, quæ tendit contra Jus publicum, & utilitatem publicam lædit. *l. 45. §. 1. de Reg. Jur.* Adeo ut nec juramento queat publico juri renunciari, *Daln. de ren. cap. 9. n. 2.* quamobrem prohibentur subditi renunciare muneribus publicis, ita ut siquis detrectet munere publico fungi, iisdem remediis cogi debeat, quibus tutor compellitur *in l. 3. C. de susp. tutor. vid. l. 9. ff. de muner. Dn. Stryck. in diss. de sal. publ. c. 3. n. 46.* Sic Advocati non tantum contra voluntatem constituuntur ut sint patroni in causa pauperum *l. 9. §. 5. ff. de offic. proconf. Mynf. 4. O. 32.* ne pauperes justam litem foventes relinquantur indefensi, *Carpz. 1. 1. 25.* sed etiam in genere, quoties salus publica exigit, tenentur patrocinari, nisi justam habeant se excusandi causam, *Brun. ad l. 7. n. 4. C. de postul.* adeo ut foro illi carere jubeantur, qui patrocinium litigantibus recusant *Perez. in C. n. 15. de advocat. diverf. judicior. Dn. Stryck. in diss. de priv. advocat. c. 4. n. 11.* An vero propter utilitatem publicam aliquis possit cogi ad subeundum

dum munus carnificis, si nullus adsit? affirmat *Carpzov. in criminal. qu. 137. n. 53. Dn. Stryck. in diss. de fact. jud. de fact. c. 7. num. 221.* modo sit vilis persona. Huc etiam spectat illa qu. an subditi juri Civitatis renunciare, & sine consensu Principis aut Reipubl. de Civitate discedere liceat? Recte distingvit *Grotius de Jur. B. & P. lib. 2. cap. 5. §. 24.* utrum gregatim, vel etiam in casu necessitatis singuli discedere velint, an secus; Priori casu id non licere, posteriori autem. Permittere etiam debuisset Rex Galliæ abitum subditis Reformatis, cum decrevisset, non tolerare amplius Reformatos in suo regno; conf. *Becmann. conspect. doctr. polit. c. 23.*

§. XX. VI. Juri superioris aut alterius favorem simul concernenti renunciare non licet, ne contra *l. 74. de R. Jur.* facto nostro alterius conditio deterior reddatur, cum omni pacto semper insit tacite hæc conditio, salvo jure tertii *l. 2. §. 10. & 16. ff. ne quid in loc. publ.* Nullius igitur ponderis est renunciatio concionis δοκιμαστικῆς, quam patroni Ecclesiarum novum pastorem immittentes in præjudicium parochianorum remittere nequeunt, ubi illorum consensus atque judicium ad vocationem novi pastoris requiritur. *Carpzov. L. 1. Consistor. D. 34.*

D.34.n.7. Consensus autem populi non potest explorari, si non viderint & audiverint futurum pastorem in suggestu concionantem. *Carpzov. c. l. D.33.n.6.* Quod certæ personæ à Tutela & Cura sint exemtæ, patet ex *l.52.* C. *de Episc. & Cler.* Verum, an Clerici huic immunitati renunciare possint, quæritur? Negat *Brun. ad auth. presbyteros n.1.* C. *de Episc. & Cler.* ut aliis omnibus derelictis, DEI omnipotentis ministeriis eo diligentius vacent. C. *ult. dist. 88.* nisi jure cognationis tutelæ deferantur, quas & hodie suscipere possunt, si velint. vid. *B. Struv. Jurisprud. L.1. T.25. §.2. Perez. in* C. *de Episc. & Cler. n.11.*

§. XXI. Expediti juris est, donationem, quæ excedit 500. solidos, aliter ratam non esse, quam si actis publicis rite insinuata fuerit. *l.30. & 34.* C. *de donat.* Sed an huic insinuationi donator renunciare possit? Negatur, vid. *B. Struv. Exerc. 40. th.11. Carpz. 2.12.13. Schneidvv. ad §.2. Inst. de donat.* Quia insinuatio in publicum favorem introducta, ne quis re sua abutatur, & civibus egenis Respublica oneretur, *§.2. Inst. de his qui sui vel alien. jur.* facit ad dilapidationem bonorum, quæ subditus hactenus habuit, donare enim est perdere. *l.7. ff. de donat.* Lex quoque hanc formam

mam actus introduxit. *Brun. ad l. 27. n. 6.* C. *de donat.* Nemo autem poteſt legibus certam ſolennitatem in actibus hominum requirentibus renunciare & facere, quo minus leges locum habeant. *l. 55. ff. de legat. 1. Richter. Dec. 22. n. 62.* Quæritur etiam, an *l. 8.* C. *de revoc. donat.* pater renunciare poſſit? Pater quidem in ſui, ſed non liberorum præjudicium valet renunciare, quo minus hi legitimam ſuam conſequantur juxta communem Dd. opinionem. vid. *Perez. in* C. *de revoc. don. num. 2. Carpzov. 2. 12. 33. n. 5. Fabr. in* C. *L. 8. T. 36. D. 5. num. 3.* Quamvis juramentum accedat, nihil ominus ſalvum eſt beneficium liberis ex querela donationis inofficioſæ, *Brun. ad l. 8. C. de don.* juramentum enim non firmat renunciationem in præjudicium tertii. *Gail. 1. O. 40. n. 12.* Porro ſi compaſcuum induxerit conſvetudo aut neceſſitas, ut ſervitus mutua conſtituta eſſe videatur, tunc eidem non poteſt renunciari ab alterutro. *Illuſtr. Dn. Lyncker. in Analect. ad S. Struv. Jur. Civ. L. 8. T. 3. th. 36.* Quia antiqua conſvetudo illud jus compaſcui ſic firmavit, ut deinde unius contraria voluntate aliis auferri non debeat. *Mev. 5. Dec. 251. n. 5. Magnif. Dn. Herold. conſil. deciſiv. 40. n. 19.* Cum renunciatio ſucceſſionis ſemper ſub ſe tacitam habet

conditionem, si successio renuncianti delata fuerit. *Kellenbenz. de ren. success. qu. 1. n. 26. & 2. num. 22.* Unde renunciatio parentum pro se & liberis, illis defunctis, quoad nepotes caret effectu: quia hæc conditio deficit, successioni enim renunciari non poterit, nisi deferatur, *l. 94. ff. de acqu. vel omitt. hered.* & licet jurata sit, non tamen nepotibus obstat, *Anthon. de Petrutia ad l. 1. ff. de jurejur. fol. 130. n. 103.* quoniam hæc renunciatio est personalis, nec magis personam renunciantis egreditur quam jusjurandum quod ad eam confirmandam adhiberi solet. *l. 3. §. pen. ff. de jur.* Et licet nepotes succedant per repræsentationem, attamen non repræsentant personam parentum sed gradum. *l. 73. ff. de evict ion. Carpzov. 2. 35. 11.* Neque posse maritum uxore defuncta, lucro dotis & bonis mobilibus ex dispositione Jur. Sax. sibi delatis in præjudicium creditorum & commodum liberorum renunciare, statuit *Carpz. p. 2. Dec. 161. n. 21.*

§. XXII. Quoniam hodie jurisdictiones sunt in patrimonio, & judex percipere potest sportulas, dum etiam onera ob jurisdictionem ferre debet, hinc partes litigantes foro competenti absolute & simpliciter renunciare nequeunt. *B. Struv. Ex. 4. th. 59. Gail. 1. O. 40.* adeo ut avocari possint man-

mandatis pœnalibus. *Dn. Stryck. in Introd. ad prax. for. c. 5. §. 17. Fransk. 2. resol. 17. n. 95. 96.* Foro enim quisque suo relinquendus est. *Mev. 1. D. 144. n. 12.* Neque etiam clausula illa generalis: **Daß man mich aller Orthen und Enden fürzunehmen Macht haben soll**, privilegium excludit, sed ad forum competens restringitur. *Dn. Stryck. in diss. de caut. abund. in process. c. 1. n. 11. Mynf. 1. O. 88.* Sic etiam Clerici privilegio fori de Jure Canon. ipsis concesso renunciare nequeunt, *C. si diligenti 12. X. de for. compet. Brun. ad auth. nullus C. de Episc. & Cler.* quia hoc privilegium toti Ecclesiasticorum ordini publice in honorem sacri ministerii est concessum, vid. *Perez. in C. de Episc. & Cler. Brun. ad L. 51. n. 3. cit. Tit.* ubi aliam habet rationem. Sic etiam vasallus Jurisdictioni Domini inviti in controversiis feudalibus renunciando se subtrahere nequit, *B. Struv. in Synt. Jur. Feud. c. 16. §. 4. & 5.* de facili enim posset fieri collusio & privare Dominum sua proprietate vel jurisdictione, quam habet respectu feudi. *Robert. Maranth. in spec. aur. p. 4. n. 25. p. 172.* Studiosi quoque foro suo privilegiato renunciare haud possunt: etenim non personale est privilegium, sed toti universitati datum, in cujus præjudicium non procedit renunciatio.

Richter. ad auth. Habita C. ne filius pro patr. p. 158. Nemo autem privilegio, quod non ipsius favore sed ordinis datum est, renunciare valet. *Brun. ad l. 3. num. 2. C. de advocat. diverſ. jud.* Deinde etiam procuratores absque speciali mandato nihil agunt. *Brun. ad l. 16. n. 5. C. de procur. Carpz. l. 3. tit. 1. R. 11. n. 12.* (2.) Seniores collegii collegio ceterisque collegis appellationi renunciando nil nocent. *Mev. 8. Dec. 3.* (3.) Princeps in præjudicium subditorum appellationi renunciare non poteſt. *Rulant. de Commiſſ. p. 4. l. 8. c. 13. n. 23.* (4.) Litis consorti invito altero consorte & cum incommodo ejus liti communi renunciare non permiſſum. *Mev. 8. Dec. 215.* (5.) Si major pars liti renunciet, ceteros illa renunciatio non tenet, quando talis eſt causa, quæ singulos onerat. *Illuſtr. Lyncker. in Analect. ad Synt. Struv. Jur. Civ. l. 3. T. 4. th. 39.* (6.) Vasallus absque agnatorum approbatione feudo antiquo seu paterno in ipsorum præjudicium fruſtra renunciat, vid. *pr. 2. feud. 39.* quia jus succedendi competit ipsis beneficio primi concedentis Domini, & primi acquirentis vasalli, quod ipsis invitis auferri nequit. *B. Struv. in Synt. Jur. Feud. c. 3. §. 3. n. 3.* (7.) Huc pertinet quæſtio: An Rex in præjudicium liberorum regno renunciare poſſit? diſtingvit *Grot.*

Grot. de Jur. Bell. & Pac. L. 2. c. 7. §. 26. inter successionem hereditariam & linealem, quoad hanc negat. (8.) Princeps juri, quod ad patrimonium Reipubl. spectat, renunciare prohibetur, quo pertinent bona domanialia, quorum renunciatio invalida: quia destinata sunt ad sustentanda Reipublicæ aut principalis dignitatis onera, & quoad proprietatem spectant ad Rempublicam non ad Imperantem; unde is absque consensu Reipublicæ non potest illa alienare. vid. *D. Stryck. disp. de salv. jur. Princ. c. 1. n. 26. Springsfeld. de Apanag. cap. 7. n. 31.* De Domaniis Regni Germanici vid. *Excell. D. Georg. Henrici Brückn. in tract. de domaniis cap. 9. §. 2.*

§. XXIII. VII. Idem statuendum, si post renunciationem par est ratio; E. gr. in renunciatione exceptionis non-numeratæ pecuniæ, quæ fit initio contractus, & est invalida. *Dn. Stryck. in disput. de caut. abund. in contr. c. 3. num. 2. Carpz. 1. 32. 65. n. 5. Zanger. de except. p. 3. c. 14. n. 70.* quoniam eadem facilitate quis potest induci ad renunciandum, qua ad confitendum, licet numeratio non fuerit facta. *B. Struv. Exerc. 16. th. 53. Mev. 2. Dec. 22. n. 7. Richt. Dec. 21. n. 22. Lauterb. in Coll. Theoret. pract. de rebus cred. th. 86.* Plures ratio-

 nes

nes vid. *ap. Brun. ad L. 3. n. 7. C. de non-num. pec. Perez. in C. n. 19. eod. Tit. Schneidw. ad Inst. de lit. obl. n. 19.* Neque jurata renunciatio valet, cum juramentum etiam jure Canon. non obligat, quando res ipsa in eo statu non perficitur, aut per illud iniquitati ansa præbetur, *Illustr. Lyncker. in Analect. ad S. Struv. Jur. Civ. L. 12. T. 1. th. 53.* Et licet juram. actum non validum aliquando confirmare possit, tamen non potest efficere, ut quod non extitit per rerum naturam, exsistat: aut ut numeratio, quæ facta non esse probatur, facta sit. vid. *Dn. Schilter. in Ex. ad ff. 22. §. 32.* Hoc etiam valet in renunciatione condictionis indebiti ab errante facta. *Daln. de ren. c. 2. n. 35.* Etenim idem error est in renunciatione, qui est in principali solutione, utut per errorem indebite solvitur, ita & indebite renunciatur. *B. Struv. Ex. 18. th. 42.* Sed si circumstantiæ monstrant, quod adfuerit animus donandi, valida est renunciatio. Pari modo præjudicium renuncianti non parit renunciatio recognitionis. *Carpzov. 1. 17. 23.* Scriptura enim privata nunquam fidem facit plenam pro scribente, nisi recognitio accedat, quæ confessionem demum operatur. vid. *l. 5. & 6. C. de probat. B. Struv. Ex. 28. th. 25. Carpzov. in process. T. 14. Art. 2. n. 73. Mev. 4. Dec. 391. num. 4.*

Fallax

Fallax enim creditor eodem dolo, quo scripturam falsam pingere, recognitionis quoque renunciationem subjungere posset, *Dn. Stryck. in disp. de Caut. abund. in contract. c. 3. n. 36.* Respectu pupilli & minoris irrenunciabilis est restitutio in integrum. *l. 39. & 41. ff. de min. 25. ann.* Ne pupilli decipiantur & tertius cum damno minoris in lucro versetur. *L. 18. ff. de dol. mal. l. 22. ff. ex quibus caus. maj.* Hinc contra expressam renunciationem restituuntur, *Brun. ad L. 1. C. de in integr. rest.* nec juramentum aliquid operatur, si minor ab adversario dolo fuerit circumventus, *l. 3. §. 1. ff. de min. Carpzov. 2. 11. 50. num. 3. Gail. 2. obs. 65.* quia alterius dolus in errorem ducit, *B. Struv. Ex. 8. th. 16.* error autem omnem excludit consensum, *l. 15. ff. de jurisdict.* quem juramentum supplere nequit. *Setser. de juram. l. 1. c. 8. num. 14.* Et hanc esse communem Dd. opinionem dicit Caroccius *de remed. contra prajud. sent. except. 48. n. 35.* Deinde exceptioni simulationis si quis renunciasset in eodem instrumento, non obstante renunciatione eam opponere potest. *Brun. ad L. 2. n. 8. C. de his quæ vi metusve.* Licet accesserit juramentum, *Illustr. Stryck. in diss. de caut. abund. in contract. c. 3. n. 35.* jurare enim de servando contractum simulatum, perinde

est,

eſt, ac ſi juretur ſervare nihil, & renunciare exceptioni ſimulationis, habetur pro eo, ac ſi renuncietur aeri, qui vento agitatur. vid. *D. Herold. conſil. deciſiv. 27. n. 75.* Huc pertinet etiam renunciatio exceptionis fraudulentæ perſvaſionis, quæ itidem non valet. vid. *l. 15. ff. de condit. Inſt. Dn.* Stryck. *in diſp. de jure perſvaſ. c. 3. n. 42.*

§. XXIV. VIII. Juribus prohibitoriis & ſolennitatibus à jure poſitivo ad actum pro forma introductis renunciare non eſt permiſſum, *argum. l. 27. ff. de Reg. Jur. Dn.* Stryck. *de caut. contract. ſect. 1. c. 5. §. 16.* forma enim dat eſſe rei, C*arpzov. in proceſſ. T. 6. A. 1. n. 18.* qua ſublata omnis tollitur effectus. *Mynſ. 1. obſ. 91.* Sic teſtatori ſolennitatibus teſtamenti renunciare non licet. *L. 45. ff. de R. Jur. Brun. ad L. 13.* C. *de teſtam. Richt. Dec. 22. n. 62.* Quia iſta formalia tendunt in favorem publicum, ad hoc ſcilicet, ne falſitates committantur. *l. 29. in fin.* C. *de teſtam. vid. Rob. Marant. ſpec. aur. p. 2. n. 42. p. 10.* Hinc nemo poteſt facere ne leges locum habeant in ſuo teſtamento. *L. 55. ff. de leg.* 1.

§. XXV. IX. Invalidæ porro ſunt renunciationes ob ſingularem favorem renunciantis aut odium ejus, qui renunciationem exegit: E. g. non valet transactio ſuper his, quæ pendent ex teſtamento,

mento, nisi inspectis & cognitis testamenti verbis. *L. 6. & 12. ff. de transact. Gail. 2. obs. 139. n. 9.* Ita nec renunciatio, cum magnam inter se habeant affinitatem. Sic personas miserabiles privilegiis pro se introductis haud rite renunciare tradunt, *Treutl. vol. 1. D. 3. th. 10. Dn. Schröter. in disp. de ren. §. 27.* & in specie privilegio *l. un. C. quando Imper. inter pup. vel vid. Brun. ad cit. l. n. 16. Gail. 1. O. 1. num. 40.* Sed hoc non sine limitatione admittendum. Quamvis beneficium Cedendarum actionum ob specialem renunciationem opponi nequeat, tamen renunciationis effectus adeo non est extendendus, ut fidejussor plane recuperare nequeat, quod solvit: Etenim hæc renunciatio hoc solum operatur, ne hac exceptione executio retardari possit. Facta ergo solutione ulterius non obstat renunciatio, quo minus fidejussori petenti cedi actiones debeant adversus principalem debitorem & confidejussores pro repetitione ejus, quod expendit, quia summa æquitas exigit, ut creditor fidejussori jus suum cedat, quod sibi non nocet & illi prodest. *L. 2. §. 5. ff. de aqu. pluv. arcend. Carpzov. 2. 17. 17.* Huc spectat etiam evictio, cui quidem in tantum renunciari potest, ne venditor id quod interest præstare teneatur; non tamen liberatur per renunciatio-

nem à restitutione pretii. *L. 6. & 11. in fin. ff. de act. emt. B. Struv. Ex. 27. th. 34. Mev. 8. Dec. 44.*

§. XXVI. X. Denique invalidæ sunt renunciationes propter voluntatem legislatoris; sic renunciatio domicilii naturalis vel originis de Jure Rom. est nullius momenti. *l. 4. C. de municip. Carpzov. 2. Resp. 21. n. 8. B. Struv. Ex. 50. th. 49.* Hodie autem originalis domicilii effectus generali consvetudine sublatus, vid. *Brun. ad L. 3. n. 12. C. cit. tit. Zanger. de except. p. 2. c. 1. n. 75.* si alibi domicilium habitationis quis sibi statuit, *Carpz. Proc. tit. 3. art. 1. n. 12.* Cum etiam dos Jure Civili in re immobili consistens statim sit restituenda, mobilis vero intra annum, uti apparet ex *L. unic. §. 7. C. de rei uxor. act. B. Struv. Ex. 30. th. 57.* inde huic juri mulier renunciare haud potest, ut nempe dos immobilis non statim reddatur post solutum matrimonium. vid. *L. 14. & 17. ff. de pact. dotal.* Multo minus mulier in pactis dotalibus renunciare potest doti, ut illam plane nolit repetere, si maritus ante ipsam moriatur. *l. 2. ff. de pact. dotalib. L. 1. ff. sol. matrim. Brun. ad L. un. n. 7. C. de rei uxor. action. Gipban. de ren. c. 2. p. 29.* Porro invalida est renunciatio facultatis liberæ testandi. *argum. l. 15. C. de pact. Matth. de Afflict. Dec. 350. n. 9.* Neque

que juramento obstringi quisquam potest, ut testamentum non faciat. *Daln. de ren. cap. 12. num. 9.* Idem dicendum de renunciatione potestatis testamenti mutandi, *vid. Carpz. 3. 5. 19.* cum nemo eam legem sibi dicere possit, ut non velit recedere à priori voluntate. *L. 22. ff. de leg. 3. Dn. Stryck. in disp. de for. conscient. c. 4. n. 15. Richter, Dec. 26. n. 10. Herold. consf. decisiv. 34. n. 49. Brun. ad L. 15. n. 3. C. de pact.* Licet prius testamentum juramento corroboratum, nihilominus posterius valet. *B. Struv. Exerc. 32. th. 38. Dn. Stryck. in diss. de consc. part. in jud. c. 5. n. 83.* Quia juramentum non est aliquis modus de illis, per quem de jure testamentifactione activa quis privatur, nec enim jure cautum reperitur testari non posse, cum non enumeretur inter personas testari prohibitas. vid. *Humb. de Boneneo ad auth. sacramenta* C. *si advers. vendit. fol. 317. n. 69.* Plures rationes vid. *ap. Brun. ad L. final.* C. *n. 7. de non-num. pecun. Dn. Schulze in diss. de condit. juram. cap. 2. §. 70.* Considerandæ hic veniunt renunciationes invalidæ circa successionem occurrentes. Et quidem Jure Civili non est permissum, futuræ successioni renunciare, quia Jus Romanum pacta de succedendo vel non succedendo improbat per *l. ultim. ff. de suis & legit.*

 L. 3. C,

L. 3. C. *de collat. L.94. de acquirend. hered. vid. B. Struv. Ex. 6. th. 44. Petr. Theod. in diss. de pact. success. th. 8. lit. 4.* Carpzov. 3.5.2. Nec jurata renunciatio valet, ubicunque enim pactum à LL. improbatur, ibi nec juramentum admittitur *L. 5.* C. *de LL.* L. 7. §. 16 *de ff. de pact. Gail.* 2. *obs.* 125. *n.* 2. Hodie vero ex Jure Canonico jurata renunciatio non est invalida. vid. *Illustr. Dn.* Lyncker. *in Analect. ad* S. *Struv. Jur.* Civ. *Tit. de pact. th.* 44. *Perez. in* C. *d. Tit. n.* 21. Quare invalidum est filiæ pactum, quo accepta dote, paternæ hæreditati renunciat, nam, non obstante renunciatione, filia hereditatem paternam, collata dote, potest petere *l.* 3. C. *de collat. Perez. cit. loc. n.* 19. Quid vero, si filia cum juramento renunciavit? Distingvunt Doctores, utrum enormiter fuerit læsa, an non; priori casu non valere renunciationem quidam affirmant *Gail.* 2. *observ.* 147. *Mev.* 3. *decis.* 273. *Kellenbenz. de Renunc. succ. qu.* 41. Quidam negant *Carpz.* 2. 35. 4. *Struv. Ex.* 38. *th. ult.* Posteriori autem casu plerique consentiunt, quod de Jure Canonico valida sit renunciatio. Quod de filia dictum est in casu enormis læsionis, ad filii quoque & parentum renunciationem applicari potest, si postea constat, quod in renunciatione non tantum

tum

tum acceperint, quantum facit legitima. Cæterum notandum, quod in hæreditate, cui renunciatum, non censeantur includi res expeditoriæ, ad Geradam pertinentes, *Rechtenb. in disp. de juram. promiss. & confirmat. n. 81.* bona feudalia, *Struv. Ex. 38. th. 50.* nec lucra, quæ liberis ex pœna parentum ad secunda vota transeuntium obveniunt. *Joh. de Sarronibus ad l. 3. C. de secund. nupt. Gail. 2. O. 98. n. 10. Kellenb. c. l. qu. 32. n. 4.* Huc spectat quoque renunciatio ususfructus quoad alium quam proprietarium, quæ prorsus invalida per *l. 66. ff. de jur. dot.* Commoditas percipiendi fructus alteri quidem cedi potest. *l. 12. ff. de usufr. & L. 38. & 67. ff eod.* Videtur enim tunc usufructuarius mediante persona cessionarii uti frui. *Carpz. 1. 32. 21. num. 5.* Ipsum tamen jus utendi fruendi, quod personale est, alteri cedi nequit. *Schneidvv. ad §. ult. Inst. de usufr. n. 8. Schnobel. ad ff. disp. 6. §. 12.* Sicut vidua fundum, in quo dotalitium habet alienare prohibetur; quia præjudicat proprietati *l. 22. C. de jur. dot.* Ipsum tamen dotalitium alicui locare potest. *Carpz. 2. 42. 9.* Sed hic quæritur: An testator usufructuario cautionem de utendo fruendo boni viri arbitrio remittere possit? negatur, *vid. l. 7. C. ut in poss. legat. B. Struv. Exerc. 12.*

 th. 70.

th.70. Brun.ad L.1. C.de usufr. & habit. Perez. in C. ut in poss. legat. n. 6. Hic quoque silentio non prætereundum, quod filiusfamilias in patria potestate constitutus exceptioni SCti Macedoniani renunciare nequeat. vid. *B. Struv. Ex. 20. th. 55. Perez. in C. de SCt. Maced. n. 17. Carpz. 3. Dec. 266. n. 7. D. Stryck. in disp. de caut. abund. in contr. c. 3. n. 20. Schnobel. ad ff. disp. 9. th. 21. Brun. ad L. ult. n. 7.* C. *ad* SC*t. Maced. D. de Jena in tr. de* SC*t. Maced. sect. 7. §. 2. Zanger. de Except. p. ult. c. 10. in fin.* Et hæc est communis Dd. opinio teste *Fach. 2. controv. c. 62.* ubi eam contra Zasii argumenta latius propugnat; An autem jurata renunciatio valeat? multum disputant Dd. quorum diversas sententias *Fachin. d. l.* refert; nobis placet B. Struvii sententia *Ex. 17. th. 23.* quod non valeat jurata renunciatio, quando fraus fœneratoris subest, vel pecunia male impensa vel in perniciem Patris exactio tendit. Idem dicendum de Principum filiis. vid. *Dn. Schilter. in Exerc. ad ff. 27. §. 77.* ubi recenset Connanum, Barbosam, & Lauterbachium dissentientes.

§. XXVII. Variæ dantur divisiones renunciationis; sed missis aliis duas solum, quæ magnum in præsenti materia habent usum, considerabimus;

bimus; & primam quidem, qua renunciatio dividitur in juratam & simplicem. Juratæ peculiares tribuuntur effectus: (1.) Quod sæpe renunciationem, quæ alias de jure civili non valet, reddat de jure canonico validam ob textus *c. cum contingat 28. X. de jurej. & c. 2. de pact. in 6to.* qui licet agant de casibus specialibus, quia tamen adjectam habent rationem generalem, Doctores & potissimum Canonistæ eos extendunt quoque ad alios casus. Ratio generalis hæc est: Quod juramenta, sine dolo & vi sponte præstita debeant servari, si non tendunt in præjudicium alterius, nec observata vergunt in dispendium æternæ salutis. Sed hic distingvi deberet forum conscientiæ internum ab externo; in hoc merito regula obtinet, supra adducta, quod quis juri pro se introducto possit renunciare; quia vero legislatores suas habent rationes, cur hanc vel illam renunciationem statuant invalidam, in foro externo non deberet admitti, ut optimis & salutaribus legibus civilibus per juramentum fraus posset fieri. Equidem magna vis est jurisjurandi, sed non tanta ei debet tribui, ut in foro externo actus, quos legislator ob prægnantes rationes pro nullis & invalidis declarat, reddat validos, sic enim contingit, ut religio nulla remagis

gis lædatur, quam prætextu religionis, cum improbi homines inde ſumant occaſionem, alios, præſertim in anguſtiis conſtitutos, obligandi & lædendi. Fateor, eſſe malum aliquod, in foro externo admittere, ut quis agat contra juramentum, & fiat perjurus, ſed majus malum eſt, portam aperire tot incommodis, ad quæ vitanda legislatores ſtatuerunt actus quosdam invalidos; eo ipſo etiam, dum Pontifices in citatis conſtitutionibus juſtum putarunt, ut juramenta non deberent ſervari, ſi vergerent in præjudicium vel detrimentum alterius, ſolide probamus, non debere quoque in foro externo actus, quos jus civile in ſavorem miſerorum vel odium improborum hominum vel aliam juſtam cauſam pro invalidis declarat, propter adjectum juramentum indiſtincte pro validis haberi, quoniam alias maximum creatur præjudicium legibus ſalutaribus, & perſonis miſeris, in quarum fraudem adhibetur juramentum, E. gr. in alienatione rerum dotalium, de qua Pontifex agit in citato *cap. cum contingat X. de jurej.* Deinde ſi in foro externo non tanta tribueretur efficacia juramentis, ut poſſent actus, de jure civili invalidos reddere validos, pauciſſima adhiberentur juramenta, & ſic pauciſſima metuenda forent perjuria. Re-

ctius

ctius igitur obtineret, ut in foro externo solum conscientiis observantia juramentorum inculcaretur, & in foro externo jurantes per censuram ecclesiasticam non cogerentur servare juramentum, quod actui de jure civili invaldo est adjectum. Vel, si legislatores vellent certos quosdam actus de jure civili nullos ob juramentum habere pro firmis, consultum omnino foret, ut actus illi determinarentur. Dici enim non potest, quot controversias & disputationes peperint illæ constitutiones canonicæ, dum quidam Doctores hanc vel illam renunciationem ob generalem juris canonici rationem statuunt validam, alii ob aliam causam contendunt esse invalidam, uti videre possumus apud Canonistas ad *d. c. cum contingat*, *Gutierez. in tract. de juramento confirmatorio*, *Rechtenbachium in disput. Inaugur. de Vi & Efficacia juramenti promissorii*, aliosque Doctores, quos hi magno numero citant.

§. XXVIII. (2.) Quod juramentum ob sanctitatem & religionem suam efficiat, ut propter metum perjurii debeamus late interpretari renunciationem *Dauth. in expos. c. quamvis in 6to n. 107.* quæ tamen alias stricti juris est, & strictissime venit explicanda, *Dn. Stryck. de caut. contract. sect. 1. c. 5.*

 §. 9.

§. 9. *Carpzov. 1. decis. 58. num. 13.* quamvis alii Doctores hic contradicant, & asserant, quod juramentum actum non augeat extensive, sed intensive, *Oldrad. cons. 294. Roman. consil. 269. Alex. cons. 37. lib. 2. Ægid. Bellam. cons. 24. n. 10. Card. Tusch. lit. I. conclus. 507.* quoniam juramentum sequitur naturam actus, cui est adjectum, & omnes illius contractus conditiones recipit *Setser. de juram. L. 1. c. 26. num. 12. Brunnem. ad l. ult. num. 6. C. de non-numer. pecun.* Ut in hac Doctorum dissensione nostram explicemus sententiam, statuimus (*a*) si juramentum sit adjectum magis ex Notarii consvetudine, quam ex partium voluntate, (*b*) si aliæ circumstantiæ ostendant, quod renuncians, si casus hic specialis fuisset propositus, suo beneficio præsumtive non renunciasset, vel (*c*) si miserationem potius mereatur renuncians, quam adversarius ejus, sane in foro externo magis restringi quam ampliari debent juramenta, quoniam hic cessat præsumtio perjurii, & juramentum eam nunquam admittit interpretationem, quæ jurantis consensum quoquo modo excludit. vid. *B. Struv. Ex. 17. th. 82. n. 5. Zœs. de jurejur. num. 87.* Possunt tamen judices admonere renunciantes, ut, quando hi sciunt, vel ad minimum dubitant, an

non

non renunciassent, si hunc specialem casum, de quo lis est, scivissent, potius damnum ferant, quam contra conscientiam, etiam dubiam agant. (3.) Quod jurata renunciatio à minoribus adhibita impediat restitutionem in integrum per *Auth. sacramenta puberum C. si adversus vendit.* quæ in simplici renunciatione potuisset peti. Quæritur, an juramentum negotiis minorum, ipso jure invalidis, robur addat? Distingvit *B. Struv. Exerc. 8. th. 54.* inter invaliditatem dependentem vel ab ætate minori, vel ex aliis defectibus, in priori casu robur addere, in posteriori non. Unde dicunt Doctores, quod juramentum ex minore faciat majorem. *Illustr. Dn. Lyncker. in Analect. ad ff. lib. 4. tit. 4. Brun. ad l. 1. C. si advers. vendit. num. 6.* An perinde etiam ex prodigo facit non prodigum? De jure civili non. *Struv. Ex. 17. th. 15.* Quid de jure canonico & praxi fori sit statuendum, non conveniunt Doctores. *conf. Dn. Stryck. disp. de diff. juris civil. & canon. decad. 8. diff. 8.* Et *Rechtenb. de ineffic. juram. promiss. num. 113. Gutierez. de juram. confirm. p. 1. c. 34.* (4.) Quod non admittat tacitas conditiones. *Grot. de Jure B. & Pac. lib. 2. c. 13. §. 3.* Sed huic sententiæ accedere non possumus; Sic, qui jurato renunciavit matrimonio,

videtur tacitam fovisse conditionem, si dono continentiæ fuerit præditus; alias enim se ad moraliter impossibile obligasset. Eodem modo jurata appellationis renunciatio non obstabit, quo minus ob denegatam justitiam iri possit ad superiorem, *Mev. 1. decis. 147.* necessariam tamen hic esse relaxationem juramenti quidam contendunt. *Gail. 1. Obs. 23.* In dubio etiam, an hæc vel illa tacita conditio fuerit intellecta, non statim affirmativam sequi debemus, ne hoc pacto vis juramenti eludatur, & agatur contra conscientiam. (5.) Quod habeat effectum certiorationis; sed hoc quomodo procedat, videndum. Cum jus civile expresse non requirat certiorationem ad validitatem renunciationis, inde nonnulli statuunt, illa non esse opus, adeo, ut etiam valida sit simplex renunciatio, licet non fuerit facta certioratio; Hinc *Richard. & Raph. ap. Tiraquell. tom. 6. ad l. si unquam C. de revocand. donat. in præfat. n. 100.* putant, renunciationem SCti Vellejani validam esse, quamvis nulla præcesserit certioratio. Rationes illorum forte sunt, quas recenset *Mascardus de probat. concl. 1080. num. 26. 27.* Plerique tamen Doctores contrarium tuentur, quorum etiam sententia in praxi est recepta. *Struv. Exerc. 21. th. 10. Gail. 2. O. 77.*

O.77. Illustr. Dn. Stryck. de caut. contr. sect. 2. c. 6. §. 3. Perez. in C. de SCt. Vellej. num. 23. Hering. de fidej. c. 7. num. 477. Carpzov. 2. 16. 19. Berlich. 2. conclus. 21. Præter mulieres debent certiorari rustici, milites & minores de jure vel beneficio, cui renunciandum. vid. *Dalner. de ren. c. 1. n. 20. Tiraqu. cit. loc. n. 101. 102.* quia verisimiliter hæ personæ jura possunt ignorare. *Coler. process. Execut. p. 1. c. 10. num. 439.* Expedita autem regula est, juri ignoto nemo renunciat per *L. 19. ff. de inoff. testam. Gail. 2. O. 4. n. 2. Brun. ad l. 22. n. 7. C. de furt. & serv. corrupt.* Modo minorem quod attinet, non fuerit juris Doctor, nam talis circa ea, quæ sunt juris, non restituitur. *B. Struv. Ex. 8. th. 55.* Hoc etiam extendendum ad alias personas, v. g. opifices & illos, qui neque scribere neque legere possunt, nam & masculis patrocinatur juris ignorantia in damnis vitandis *l. 22. ff. de condict. indebiti & L. 8. §. 1. ff. de jur. & fact. ignorant. B. Struv. Ex. 27. th. 54.* In renunciationibus autem communiter agitur de damno vitando. *Coler. cit. loc. num. 437.* Eadem quoque est ratio in his personis, quæ in fœminis: nam quod mulieres debeant certiores fieri, & absque certioratione earum renunciatio sit nulla, quantum scio, LL. civilibus sancitum non

est, sed solummodo Dd. requirunt certiorationem in SCto Vellej. Jam vero ratio hujus assertionis sola esse non potest, quod fœminæ jura nesciant, quoniam hoc in genere illis haud concessum, sed tantum in casibus in LL. civilibus expressis per *L. ult. C. de jur. & fact. ignor.* Non solum igitur fœminas, milites & rusticos certiorandos esse puto, verum etiam alias personas, si cum his contrahendum, ad evitandas inposterum omnes lites, ne hac non facta, obstaret postea exceptio non factæ certiorationis. *D'auth. ad c. quamvis de pact. in 6to n. 149.* Sub his tamen non intelligo illos, qui juris sunt periti, quales sunt studiosi juris, Practici, Licentiati, Doctores, ubi enim expresse & specialiter alicui beneficio renunciarunt, sicuti turpiter, ita & nulliter ignorantiam prætendunt, & ad omissam certiorationem provocant. An autem reliqui literati præsertim in dignitate constituti, certioratione & declaratione jurium, quibus renunciandum, prius opus habeant? negantium opinio videtur probabilior, cum ejusmodi personæ, ut plurimum majori intellectu prædictæ, verba, quæ in contractibus & renunciationibus usurpant, probe expendere, &, quid in recessu habeant, explorare soleant.

§. XXIX.

§. XXIX. Quod jam attinet quæstionem: An jurata renunciatio habeat effectum certiorationis? *Signorolus*, *Fulgosius*, *Bolognetus*, *Jason*, & alii negativam tuentur sententiam, putantes etiam in casu quo juramentum intervenit, certioratione opus esse, ut referunt *Mascard. de probat. conclus. 1080. n. 22.* Et *Thomas Grammat. Decis. 76. num. 70.* Alii tamen affirmativam fovent opinionem, uti *B. Struv. Ex. 21. th. 10. Illustr. Dn. Stryck. de caut. contr. sect. 1. cap. 5. §. 8.* (qui distingvit.) *Hering. de fidej. c. 7. n. 507. Gail. 2. O. 77. n. 10.* Cui sententiæ etiam subscribo, tum, quod juramentum inducat præsumtionem, in re tanti momenti præcessisse certiorationem, de qua ad minimum jurans fuit solicitus, tum quod jusjurandum enixam ostendat voluntatem, ut licet renuncians ignoraverit suum beneficium, præsumatur tamen renunciasse, si scivisset, quia juravit; etenim ad jurisjurandi interpositionem majori deliberatione, quam ad renunciandum pervenitur, vid. *Franzk. libr. 2. res. 4. num. 36.* Interim pro cautela hic tradit *Hering. cit. l. n. 510.* quod etiam in jurata renunciatione ad tollendum omnem scrupulum sit consultum adhibere certiorationem.

§. XXX. Cum igitur mulier absque certioratione SCto Vellejano renunciare nequeat, oritur inde nova quæstio circa certiorationem, an Notario sit credendum, si in Instrumento posuit factam fuisse certiorationem? Non est credendum si probetur, ipsum Notarium, qui dicit se mulierem certiorem fecisse, ignorare, quid sit tale beneficium, *Mascard. de probat. conclus. 1080. n. 20.* Unde tradit cautelam *Hippol. de Marsil. de fidejuss. n. 36.* quod judex ex officio interroget Notarium, an ipse intelligat effectum illarum clausularum, ac si is ignoret vel obmutescat, tales clausulæ nullius erunt momenti, ut & instrumenti fides vacillabit, quia Notarius non potuit certiorare partes de eo, quod ipse tunc ignoravit & adhuc ignorat. *Hering. d. l. c. 7. n. 485.* ideoque eorum ruditas non debet esse præjudicialis partibus. *Coler. c. l. n. 442.* Dissentientes habet *Hering. cit. loc. n. 490.* Hinc statuunt Dd. ejusmodi Notarios incurrere crimen falsi, quia scribunt id factum esse, quod tamen vere factum non est. *Hering. cit. loc. num. 484.* Non vero hoc casu Notarium ut falsarium puniri posse arbitror, cum potius ex culpa quam dolo omisisse videatur certiorationem, dum juxta formularia Notariorum clausulas apponere

soleat;

ſoleat: Unde Notarius tenetur propter ſuam imperitiam ad intereſſe parti læſæ. *Schneidvv. ad pr. Inſt. num. 10. de oblig. quæ ex quaſi delict. naſ.* Ipſam certiorationem quod attinet, ſi caute fieri debeat, non ſufficit in Inſtrumento obligationis eam factam eſſe exprimere, verum quoque conſultum eſt, vel adhibere teſtes, qui de certioratione facta in caſu negationis teſtentur, vel explicationem renunciationum inſtrumento ſtatim ſubnectere.

§. XXXI. Quæritur hic: An renunciatio ſub formula: An Eydes ſtatt, valeat ut jurata? Negat *Dn. Stryck. de cautel. ſect. 2. c. 6. §. 5. Rulant. de commiſſar. p. 2. L. 2. c. 9. num. 32.* quoniam vis religionis illis verbis non ineſt. *Illuſtr. Dn. Lyncker. in Analect. ad S. Struv. jur. civ. L. 12. T. 2. th. 12.* Ab hac ſententia diſcedunt *Dauth. Expoſit. c. quamvis in 6to num. 23. Panormitan. in c. ad aures n. 3. X. quod metus cauſa.* Verum quod forum attinet externum, negantium opinio verior videtur; jura enim & quidem maxime in his, quæ renunciatione jurata indigent pro actus firmitate, requirunt verum juramentum. Quare hujusmodi formula haud ſufficit, ubi jusjurandum corporale in LL. requiritur. *Mev. 1. dec. 132. VVeſenb. conſil. 52. num. 19. Berlicb. 2. concluſ. 21 num. 35.* Hinc cautelam

H tradit

tradit *Dn. Stryck. de cautel. sect. 1. cap. 5. §. 17.* ut renunciationibus jurium subjiciatur clausula: So wahr mir GOtt helffe, quæ hodie ab omnibus pro juramento accipitur. *Carpzov. 2. 16. 6. num. 7.* Quid autem statuendum de illis formulis: Bey Fürstlichen, Gräflichen, Herrlichen oder Adelichen Ehren, Treuen und Glauben, an scil. ejusmodi formulæ sint juramenta? Negat *B. Struv. Ex. 17. th. 11. Ames. de consc. L. 4. c. 22. q. 3. n. 16. Zœs. de jurejur. n. 13.* Affirmat *Gail. 2. O. 59. Hering. l. c. 27. n. 298.* Unde etiam ad Principes ac Nobiles Germaniæ mos persvasit, ut loco juramenti corporalis fidem obligarent suam, bey Fürstlichen, Gräflichen, Adelichen Treuen und Glauben. vid. *Dn. Schilter. in Ex. ad ff. 23. §. 24.* Quod etiam in Comitiis anno 1555. quoad Principes fuit approbatum. vid. *Recess. Imperii §. 58.* Et ita esse judicatum in Camera, testatur *Mynf. 1. observ. 17. Rulant. cit. loc. n. 41.* Ut & in Foro Saxon. communi dicit *Dn. Schilter. cit. loc. Richter. p. 2. consf. 268.* Alii tamen præsertim in Electoratu Saxon. formulas hasce personarum principalium, Illustrium, generosarum, nobilium, juramentis non æquiparari existimant. *Carpzov. 2. 16. 5. Berlich. 2. concluf. 21. n. 39. VVesenb. in paratit. ff. de jurejur.*

jurejur. num. 6. Quicquid ſit de Jure Saxonico in Imperio tamen noſtro Principes & Comites pro Privilegio ſuæ dignitatis habent, quod promiſſionibus per ſuam dignitatem factis tantum debeat tribui, quantum veris juramentis. vid. *Rulant. c. l. p. 2. l. 2. c. 11. num. 49.* An vero hoc privilegium competat etiam Doctoribus aliisque perſonis honeſtioribus, valde dubito, quia ceſſat ratio, ob quam Principibus & Comitibus hoc conceſſum, de qua ratione vid. *Rutger. Rulant. cit. loc. num. 41. Hering. de fidejuſſ. c. 27. num. 300.* affirmat *Coler. cit. loc. num. 290.* Cujus tamen ſententiæ accedere haud poſſum, cum non ſolum in reliquis, ſed & in fidei promiſſæ datæque obſervantia plurimum diſcriminis inter illuſtres & alias perſonas merito eſſe debeat. vid. *Hering. cit. loc. num. 303.*

§. XXXII. Deinde renunciationem Dd. diſtingvunt in generalem, ſubalternam ſeu ſpecialem & ſpecialiſſimam. *Carpzov. 2. 17. 1. Hering. de fidej. c. 17. num. 41.* Generalis eſt, ſi quis dicit: *Renuncio omnibus beneficiis*; ſubalterna ſeu ſpecialis eſt, e. gr. *Renuncio omnibus beneficiis, quæ competunt fideiuſſoribus*: ſpecialiſſima eſt: *Renuncio*

runt quidam illam esse validam, cum ista generalitas extendatur ad omnia. *Nicol. Boër. consf. 30. num. 13. Tiraqu. Tom. 6. in præf. n. 116. Coler. d. l. num. 433.* (Quæ sententia quoad certas personas, e. g. Juris Dd. aliosque in jure versatos eatenus non destituitur probabilitate, quatenus ad minimum generalis debeat habere effectum quoad beneficia illius materiæ, in qua renuncians versatur, propria. V. gr. si Doctor Juris fidejubet & renunciat omnibus beneficiis, quamvis non censeatur cogitasse de omnibus beneficiis, quæ competunt fidejussori qua contrahenti; attamen cogitasse videtur de beneficiis fidejussori qua fidejussori competentibus.) Plerique tamen eam invalidam esse tradunt *Daln. de ren. c. 2. n. 53. Rulant. de Commiss. p. 4. L. 6. c. 4. Carpzov. 2. Resp. 73. n. 11. Gvido Pap. dec. 367. n. 1.* Pro qua sententia etiam faciunt LL. vid. *L. 4. §. 4. ff. si quis caution. L. 1. in fin. si quis in jus vocat. non ierit.* Rationes habet *Coler. cit. loc. n. 435.* ubi etiam *num. 443.* secundum hanc posteriorem sententiam in Scabinatu Jenensi judicatum esse dicit. Tutior quoque est & humanior *Tiraquell. loc. cit. n. 132.* & in Electoratu Saxonico recepta. vid. *Constit. 17. p. 2.* Quæ constitutio usque adeo procedit, ut licet fidejussor renunciaverit omnibus ac

singul's

ſingulis beneficiis juris ac legum, fidejuſſoribus competentibus, nihilominus exceptionibus fidejuſſoriis ſe tueri poſſit. *Berlich. 2. concluſ. 22. n. 15.* Hinc cautela plerunque abundans eſt clauſula generalis omnium jurium renunciationis, etiamſi clauſulæ: *ut pro expresſis habeantur*: vel, *renuncio ſpecialiter juribus dicentibus, renunciationem generalem non valere, niſi ſpecialis præceſſerit*: adjectæ fuerint, tamen non intelligitur renunciatum beneficiis ſpecialibus. *Dn. Stryck. in diſp. de caut. abund. in contract. cap. 3. n. 28. Coler. cit. l. n. 275.* De ſubalterna renunciatione non ſatis conſtat inter Dd. an illa valida ſit? In negativam inclinare videtur *Tiraqu. cit. loc. n. 124. & 150.* Alii autem affirmativam tuentur. *Coler. cit. loc. n. 46. Hering. cit. loc. num. 45.* Nam ſufficere putant, quod ſpecies privilegii exprimatur ſecundum ſuam ſpeciem, non autem ſecundum ſuam ſingularitatem, *Coler. cit. loc. num. 446.* Et *VVeſenbec. conſil. 10. n. 28.* dicit, hanc eſſe communem omnium Dd. concluſionem. Reſtringit tamen *Illuſtr. Dn. Stryck. in diſput. de benef. excuſſ. c. 5. §. 4.* hanc ſententiam ad illum caſum, ſi renuncians certioratus fuerit: quæ

ritæ. Sed quicquid ſit de jure civili in terris Electoratus Saxon. res expedita eſt, quod ſcil. ſubalterna renunciatio ad præſcindendas lites ſit invalida. vid. *Carpzov. 2. 17. 1. num. 7.* Cum de ſpecialiſſima renunciatione nemo dubitet, quin ſortiatur effectum, exceptis caſibus ſupra adductis, illa merito ad præſentem materiam non ſpectat. Atque hæc de renunciatione invalida, non quidem pro dignitate, ſed ingenii tenuitate ſufficiant. Tibi, Summe DEVS, pro conceſſis hucusque tam animi quam corporis viribus ſempiternas perſolvo gratias: ſuccurras porro æternum Numen Spiritu Tuo ſtudiis meis, actionibusque meis in hac fabula vitæ clementiſſime benedicas.

SOLI DEO GLORIA.

Man

Man hat, zu Erfüllung des Platzes, so viel derselbe vergönnen will, (Tit.) denen Herren Liebhabern mehrere Dispp. *angeben, und darbey dienstlich melden wollen: Daß solche, wie gegenwärtige, ebenmässig zu Jena in der Hellerischen Buchdruckerey, (mit einem gedruckten* Catalogo, *der bereits biß in das 7te Alpabeth angewachsen ist, und noch viel 1000. Stücke, von allerhand in alle Facultäten einschlagende* Dispp. *in sich fässet,) um billigen Preiß zu haben sind, als:*

Thomasii de cautelis Principum circa colloquia & congressus mutuos.

Struvii de ædificiis privatorum jure.

Kressii de privilegiis agriculturæ apud German.

Ejusdem Unterm krumm Stab ist gut wohnen.

Musæi de teste singulari.

Mülleri de residentibus eorumque juribus.

Struvii de contractibus Principum.

Strauchii de confusione obligationum.

Struvii de simulatis contractibus.

Ziegleri de mohatra contractu.

Pertschii divisionem operarum in determinatas & indeterminatas earumque exactionem sistens.

Schröteri de nominis proprii expressione.

Struvii de operarum locatione & conductione.

Ejusdem de Schrifftsassiis.

Helvigii de jure manus sinistræ.

Coccejì de fœminarum ſequeſtro.

Reinharthii de duarum vel plurium jurisdictionum in una eademque cauſa.

Ayrmanni de rota Moguntini archiepiſcopatus inſigni.

Gleichmanni de magno-ducali ſigillo majeſtatis Saxonico.

Conradi de Provaſallis.

Slevogtii de foro geſtæ adminiſtrationis.

Ejusdem de actione funeraria.

Ejusdem de expenſis deque earundemque exceptione.

Glafey de Jurisdictione voluntaria extra territorium non exercenda.

Keſtneri de jure connagii.

Schilteri de termino A QVO reſtitutionis bonorum eccleſiaſticorum ad Inſtrumentum Pacis Weſtphalicæ art. V. §. 2.

Struvii de jure ſylvarum & arborum.

F I N I S.

